

ЎЗБЕКИСТОН
1918 йил
21 июндан
иқда бошлаган

ССЖИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИНИНГ ТЎРТИНЧИ СЪЕЗДИДА

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЎМИТАСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ОРГАНИ

№ 291 (20. 858) 1990 йил 20 декабрь, пайшанба Баҳоси 3 тийин.

Ўзбекистон ССЖ Президенти депутат И. А. КАРИМОВ нутқи

(Шаҳрисабз ҳудудий сайлов округи, Қашқадарё вилояти)

Хурматли депутат ўртоқлар! Сизнинг бу йил агарасиде ўтмоқда. Совет кишилари ўз оруз-умидларининг асоси, шу билан бирга, индидий хавотирлик ва ташвишларини одатдан ташқари ана шу йил билан боламоқдалар. Ҳа, мамлакат гоят хатарли маррага келиб қолди. Ундан нарида бошбошқоқлик, инқироз, миллатлараро муносабатлар, фуқаролар уруши куланиси яқинда кўриниб турибди. Бунинг бугунги кунда ҳамма бўлмасда, кўпчилик англамоқда. Бугунги кунда ҳамма фуқаролар тотувлигини, миллий иқтисодий, сиёсий ва иқтисодий барқарорлигини, қатъий тартиб ва интизом йўлга қўйилишини, ҳар бир киши ўз ҳаётидан, фарзандларини ва ёр-бирдорларининг ҳаётидан ҳавфсизлаштиришни ва меҳнат қилиш учун хавфсизлик кафолатлари берилишини талаб қилмоқда. Айни шунинг учун ҳам ҳозир ҳокимият тўғрисидаги, уни мустоҳкамлаш ҳақидаги масала ўртага қўйилганлигини тушунарилади. Мамлакатимизнинг учун «Қаттиққўл» ни эмас балки мустоҳкам давлат тузилмаларини, қатъий меърапларни, режалаштирилган мақсадни яқинда қатъийлик ва изчиллик билан қилиш зарур.

М. С. Горбачёвнинг матбузасида вузудга келган раҳбарларнинг аниқ-аён ҳаётини йўлларга қўйишга беришган. Биз Президент дас-турини қўллаб-қувватлар эканмиз, унинг ўзини ҳам қўллаб-қувватлашимиз, чунки шу нарса раҳбарнинг, мамлакатда вузудга келган вази-ятда биз уни бугунги кунда, сиёсий ва иқтисодий таъ-лиқдан чиқинибди машаққат-ли излашларни даврида қа-ққа, қимлар билан, қай тарзда бериш, нима қилиш кераклигини бошқалардан кўра яхшироқ билидиган раҳ-бар, деб биламиз. Бундай вази-ятда раҳбарни ўзгар-тиришни, ўртоқлар мен ўзи-мининг устидан қарилган ҳукми имзолаш билан баравар деб ҳисоблайман. Агар Михаил Сергеевич ўз атрофидаги кишиларни ўз-ғаришга, ҳозирги пайтда ву-зудга келган вази-ятда нима-лариндир ўзгартириш мум-кинлиги ўз-ўзидан равшан бўлиши керак.

Бизда бошқа масала ҳам бор. Кейинги йилларда қан-чадан-қанча турли қонулар, фармонлар, қарорлар қа-бул қилинмади. Уларнинг ҳар бири вази-ятни тубдан ўзгартириш, ях-шилаш мумкин бўлган му-ҳим тадбир деб қўрсатишмоқ-да. Бироқ вази-ят нима учундир яхшиланмапти, балки кун сайин ёмонлашмоқ-да. Кўн нарса бизнингча ҳа-ракатларимизнинг шунчаки келишиб олимаганлиги ва изчил эътилоғи сабабли со-дир бўлмоқда. Бундан бир йил илгари биз бир нарса тўғрисида тапирган бўлсак, энди эса ҳаёлимизда мул-тоқ бошқа нарса. Яқиндагина мушаккилик ва ўзини ўзи бошқаришни аўр бериб мақ-таган бўлсак, бугун эса «мушаккилик намоёниши» тўғрисидагиди истеҳзолни фикр-лар билдиришмоқда ва ай-тиш мумкинлиги, мамлакат бо-шидан кечираётган барча қулатларнинг боиси жум-хуриятлар деб қўрсатишга уринишлар бўлмоқда. Яқин-дагина ошқоралик тўғрисида тўлиб-тошиб тапирган бўл-сак, бугун ният демокра-тиянинг «ширин меваси»ни қўлга олишга буюриш қанча

лик тартибсизликлар ва ни-золарга сабаб бўлишини ан-глаймиз. Домо изчил бў-лиш учун, бизнингча, бўла-жак яқиндан ва яқиндан ташқил этиладиган тузул-маларнинг жумхурият ва ми-нотақа ташқилотлари би-лан ўзаро муносабатлари қо-идаларини аниқлаб олиши-миз керак. Ўз-ўзидан ра-вшанки, мана шу барча ма-салалар Иттифок шартнома-сининг илтиҳосида ўз акси-ни бериши лозим.

Биз, ўртоқлар, Иттифок шартномаси, федерация та-рафдоримиз. Жумхуриятнинг қатъий мавқеи ана шундай. Бироқ шартнома лойиҳа-сининг «қоғирдан паста» қа-раб ишлаб чиқилиши усули-нинг ўзи, яъни лойиҳа ту-зувчиларнинг гоят муҳим масала ҳусусида тўтган йў-ли, афсуски, биз учун маъ-навий эмас. Бизнингча марказ жумхуриятларнинг ҳуқуқ-ларини белгилашнинг ва уларнинг ваколатларини ке-нгайтиришнинг, балки, акси-ча, Иттифок қандай бўлиши-ни, ҳокимият тузилмаси қан-дай бўлишини ва марказ қан-дай ваколатларга эга бўлиши-ни жумхуриятлар бирлигида ҳақ этиши керак. Мана шу муҳим масала бизнинг фик-римиз Қозғонистоннинг фик-ри билан бир хилдир.

Бизнингча раҳбар билан уларнинг ваколатларини бун-дай белгилаб қўйиш гоят му-ҳим аҳамият касб этади. Ма-салан, чорва харид нархла-рини ошириш тўғрисидаги Иттифок ҳуқуқматининг ҳо-зирдақ кучга киритилган қарорини бажара бориб, жумхуриятимизнинг ўзидан-гина 1991 йилда 2300 милли-он сўм маблағни қидириб то-пишимиз керак. Агар кел-гуси йилда жумхурият бую-джининг қамомати 10 мил-лиард сўмдан кўпроқни та-шиқ этидиган бўлса, бу пул-ларни қаредан олиш мумкин? Биз бундай маблағларни то-па оламиз, 1991 йилнинг 1 январидан қўш ва сўт мах-сулотларининг чакана нархлари 2,5-3 баравар оша-ди. Жумхуриятда қўш ис-теъмол қилиш даражаси йи-лга ҳар бир кишига 30 кило-граммдан ошмаётган, айрим минтақаларда эса бундан ҳам камроқ бўлган пайтда шундай қилинмоқда. Одам-ларнинг норозилигини ва га-лаёнини қандай қилиб тўх-татиб туриш, унинг олдини олиш, буларнинг ҳаммасини қандай қилиб тушунтириб бе-риш мумкин? Халқ истеъмол-ли моллари қўпгина турлари-нинг нархи ҳаддан зиёд ошиб кетди. Нарх-наво ошишининг ўрнини қоплашнинг ваъда қилинган востаси қани, биз бундан навобатда қан маъ-навланган аҳолига мадад бе-риш учун маблағларни қа-реддан топишга? Ҳозирча ҳа-рақ буюб йўқ.

Шунинг ҳам озиқ-овқат мах-сулотларини билан таъ-минлашнинг оғир аҳволи янада мушкуллашмоқда. Биз пайтда нарх-наво жадал ўсиб бораётганидан габаланган аҳоли биринчи гада қимлар-ни айблайди, деган савол ҳусусида ўйлаб қўрайлик. Ўртоқлар, Ҳойларга мана шунларнинг ҳаммаси учун жавоб берадиган кишиларни, бизларни айблайди, албатта. Бу борада биз алданмаймиз, ўз истиқболимизни яхши қў-

риб турибмиз. Яна бунда жумхуриятлар фақат ўзла-рига умид боғлашларига тў-ғри келади.

Ҳозирги кунда биз ҳамма-миз бундай яшаб бўлмайди, демокдаммиз. Аммо ҳар бир минтақа бунингча, ўзининг ҳал этилмаган масалалари, ўз ташвишлари нўқтан наза-рдан тушунади. Баъзан ха-бардор бўлмаган одамга ку-вончимиз ва фаҳримиз бўл-ган пахта бизнинг қайғумиз-га айланибди, деҳқонларимиз эрта тондан қош қо-райтувчи ишлаб, арзиманган ҳақ олганликларини олаёт-ганликларини изохлаш қан-чалик қийинлигига мен ўзи-мининг шахсий тажрибамда ишонч ҳосил қилдим. Сув захарланмоқда, Орол кури-моқда. Буларнинг ҳаммаси ҳозирнинг ўзидеқ миллат-нинг ирсиятига таъсир қў-ришмоқда. Шунинг учун ҳам бизда бошлар орасида ўлим ва аёлларнинг касалликка ча-линиши мамлакатда энг юқо-ри даражададан бирда ту-рибди, пенсиялар эса Итти-фокдан энг паст даражада-дир.

Дарҳақиқат, одамлар ҳо-зир бундай яшай олмайдил-лар ва бундай яшашни ис-тамайдилар. Эндидиқда улар сира илгарики англаш, мил-лий ўзлигини англаш, сиёсий фавқий ўйинди. Сайловчилар, меҳнат жамо-алари, депутатлар билан уч-рашар экансан, эндидиқда бундай саволларга жавоб бе-риш мушкул бўлиб қолди. Биз нефть ва газ қазиб чи-қармоқдамиз, нима учун қи-шлоқларимизнинг 80 фоис-га газлаштирилмайдиган? Нима учун сифатли ичимлик суви йўқ? Нима учун Ўзбекистон аҳолисининг 9 миллион на-фари қаншоқ яшамокда? Бо-ғори ўтиладиган бўлса, уларнинг қоли не қилади? Мана ишонаверинг, бу ҳали унчалик мушкул саволлар эмас. Нима учун Ўзбекистонда озиқ-овқат истеъмол қи-лиш даражаси мамлакатдаги энг паст даражададан би-ри бўлиб қолмоқда? Бу са-волга нима деб жавоб бе-риш керак? Агар биз, раҳ-барлар ана шу саволларга жавоб бермасак, нима жавоб беради? Ахир, биз халқни бо-ши берк қўчадан олиб чи-қмоқчимиз-ку. Биз миллат-дан қатъи назар, ҳар бир инсоннинг ҳаётидаги на-муносив турмуши учун қа-фолатларни таъминлашмоқчи-миз-ку. Ўртоқлар, мени тў-ғри тушуниш, биз ўз муаммо-ларимизни бошқаларнинг зиммасига ортомқчи эмас-миз. Жумхуриятда содир бўлаётган барча воқеалар учун масъулиятни биз ўз зиммамизга оламиз.

Фурсат тигиз бўлгани учун иқтисодий-сиёсий ва иқ-тисодий вази-ятни барқарор-лаштириш юзасидан дасту-рий сиёсатни батафсил баён этишнинг имкони йўқ. Депу-тат ўртоқлар, мен жумхури-ятда ўтказилаётган сиёсат-нинг фақат принципал жи-ҳатлари ҳусусидагина тўх-талаб ўтмоқчиман.

Биринчидан. Шунга ишон-чимиз қомилки, сиёсий ва иқтисодий соҳаларда исло-ҳотлар ўтказиш учун ийти-зом ва тартиб биринчи гада зарур бўлади. Биз бу йўлни собитқадамлик билан амалга оширмоқдамиз, бошқарув «жилов»ни қўлдан чиқар-

маймиз ва қўлдан чиқар-моқчи ҳам эмасмиз. Чунки шунга аминимизки, ушбу жи-ловни қайтариб олиш кейин қийин бўлади ёки бунинг иложи бўлмай қолади. Кейин-чалик тиклаш қийин бўлган бебаҳо қадриятларни сақлаб қолиш муҳимдир. Булар ора-сида ҳокимиятга ҳурмат ва армияга ҳурмат ҳам бор.

Иккинчидан. Биз учун жу-да муҳим бўлган қои-да бор: иқтисодий адолатни ҳимоя қилиш учун ниманики қилиш мумкин бўлса, одам-ларнинг жуда шовишнинг, жу-да муҳим талабларини қон-дириш учун бугуннинг ўзи-даёқ нимаики қилиш мум-кин бўлса, уларни биз ўз имкониятларимиз ва ваколат-тимиз доирасида ҳал этмоқ-дамиз. Бу борада нима иш-лар қилинди? Аҳолига ҳо-зирнинг ўзидеқ ўрта Осиё-да жуда қимматли бўлган суғориладиган ерлардан 170 минг гектарини томорқа учун ажратиб бердик. Бу ерларга илгари пахта экилган эди. Маҳаллий аҳоли учун бу-нинг нечоғли аҳамиятга мо-лик эканини фақат Ўзбеки-стонда яшаган кишини та-гушуни мумкин. Айни вақт-да, аҳолига чорва соғдаси ажратилиш ва унинг ихтиё-даги чорва сонини кескин қўлгайтириш тўғрисидаги ма-салани ҳал этмоқдамиз. Пах-та яққаҳокимлиги анчагина салбий оқибатларга олиб келган эди, эндидиқда шун-дай яққаҳокимликка барҳам бериш тўғрисидаги масала асосан ҳал бўлди. Бошлан-ғич синфларда ўқитган бо-лалар учун бепул нотуш-талар, бегоб оналарга ёрдам, пенсионерларга, Улут Ватан уруши қатнашчиларини ва Афғонистондаги уруш қат-нашчиларига, мактаб ўқувчи-ларига, студентлар, кўп бо-лалари оналарга имтиёзлар берилди, ёрдам қўрсатилди, хуллас сўнгги йилда бу бо-лада кўпгина ишлар қилин-ди. Корхоналарга катта ҳу-қуқлар бериш, ҳусусий мулк-чилик амал қилиши доираси-ни кеңайтириш борасида ҳам дастлабки қадамлар қў-йилди, фермер ва деҳқон ҳўжалиқларининг иши кўзга чалиниб қолди.

Учинчидан. Жумхуриятда-ги ҳар бир фуқароннинг қў-лига йўл топиб тибда шарт қўймоқчимиз: зиммамизда турган барча вази-фаларни, Ўзбекистоннинг барча муам-моларини тинчлик ва миллий тотувлик бўлганида, бар-ча миллатлар ва элалар ва-киллари бир-бирини ҳурмат қилиб, мурося қилганидагина ҳал этиш мумкин.

Тўртинчидан, айтиш мум-кинки, энг муҳим гап. Прин-ципал неғизда барча со-ғом кулларнинг ижтислашу-вига эришмоқдамиз.

Бешинчидан. Жумхури-ятда Ўзбекистон Коммуни-стик партиясининг обрўси ба-лаяд. Одамлар партияга ишонмоқдалар ва унга эр-ғашмоқдалар. Ҳа, худди шун-дай бўлади.

Тилга олинган тадбирлар шарофати билан жумхури-ятда умуман мамлакатга ҳос бўлган иқтисодий таназулани четлаб ўтишга муваффақ бў-лишда ҳамда саноат ва қиш-лоқ ҳўжалигида ишлаб чи-қариш ҳажмларининг ўсиши-га эришилди. Афсуски, бу

ҳақда гапирувчилар кам. Кўпроқ салбий ҳодисалар ҳақида сўзлашга ҳаракат қилинмоқда. Қаламинини но-жўя тебратётган айрим кимсалар бор, уларга «жўр овоз» бўлаётган кимсалар ҳам бор, худди ана шулар биргаликда бизни миллатчи-ликда, айирмачиликда ва «хо-казоларда» айболомоқдалар. Кимларгадир жумхуриятда-ги ишлар маъқул эмас. Бу-ни қарангки, маъқур ишлар кимдир асаб чиққан қолпига симаётган эмиш. Ҳа, Фар-ғона, Қўқон, Паркент, На-манганда ўша маъқул во-қеалар содир бўлди. Лекин бу воқеаларда халқнинг ай-би йўқ. Хурматли ўртоқлар, менга бемалол ишонаверинг, шундай қадимий маърифат ва маданият соҳибон, инсон-ларварлики ва одамийлик-нинг буюк анъаналарини соҳи-би бўлган халқ, уруш йил-ларида бутун мамлакатдан келган юз минглаб бошлар-да иссиқ бағрини тутган халқ сира-сир «миллатчи» ва «айирмачи» бўлолмайдилар.

Маърузада Ўзбекистонда-ги ишларнинг аҳолига ана шу нўқтан назардан баҳо бе-рилишига мен мутлақо қў-шила олмаيمان. Биз бутун миллатга тўхмат қилаётган, ғирт ёлғонни ямламай юта-ётган кимсаларни жавобгар-ликка тортишни талаб қила-миз. Гоҳи Тошкентда жа-ҳонда энг катта масжид ку-риш ҳақида гўё жумхурият ҳукумати қарор қабул қи-лган, гоҳида эса бизнинг кў-на Бухоро шаҳримизда гўё фохрибозликка рухсат бе-рилган, деб ёзмоқдалар. Ана шу ёлғон-яшиқ гаплар мар-казий газеталарда кетма-кет ёзилмоқда. Айбдорларни эса топишга олмайти ёки топиш-ни истамайоти, чоғи. Де-мак, бу кимгадир зарур-да.

Кеча тўртинчи съезд бо-ланган кун эрталабдан бош-лаб Марказий телевидение Ўзбекистон ҳудудигаги уюш-ган киноаппарат тўғрисида-ги 4 серияли фильмини қў-рсата бошладилар. Худди шунинг-дек, халқ депутатларининг бу-дан илгарики учинчи съ-ездин иш бошлаган биринчи кунини Ўзбекистондаги пикхо-на иқтисодий тўғрисидаги 6 серияли фильм намоён-этила бошлаган эди. Бу ни-модан далолат бермоқда ва бу нимага керак? Наҳотки, мафия фақат Ўзбекистонда иш қўраётган бўлса (Қар-сақлар).

Ҳа, ўртоқлар, бутун мам-лакатда бўлганидек, бугун бизга ҳам сира осон тутиб бўлмайди. Нима қилиш ке-рак? Чет элдан келатган совғаларга кўз тикмасдан, бир-биримизга ёрдам бериш учун ижтислашимиз керак. Ҳозирги вази-ятдан чиқиш-нинг йўли ана шунда. Ушбу съездимизда халқимизга а-ниқ-равшан мақсадни ай-тишимиз лозим. Шунга ишо-чим қомилки, маънавий ва ахлоқий қамолотнинг, барча-чакини бирлаштириш лозим бўлган ишлар ва мақсад-ларсиз мамлакат тағилдан чи-қа олмайдилар. Мамлакатим-из учун ифтихор туйғуси-ни тиклашимиз, ўзимизга ва бир-биримизга ҳурмат-эҳти-ром туйғусини тиклашимиз зарур. Фарзандларимизга муносив ҳаётини армуғон этайлик, уларга абадий ҳа-қиқатларга ишончини, дўст-лик ва ўзаро ҳурмат го-ял-ларига ишончини бахш этайлик. Шу эзгу ният йўлида яшаса ва меҳнат қилса арийдилар. Ўртоқлар (Қарсақлар).

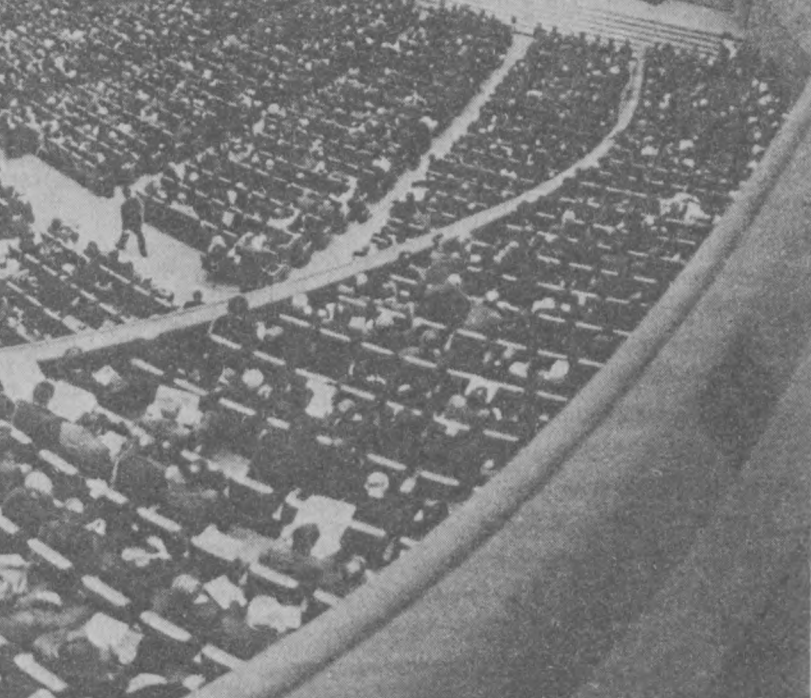
ҳақда гапирувчилар кам. Кўпроқ салбий ҳодисалар ҳақида сўзлашга ҳаракат қилинмоқда. Қаламинини но-жўя тебратётган айрим кимсалар бор, уларга «жўр овоз» бўлаётган кимсалар ҳам бор, худди ана шулар биргаликда бизни миллатчи-ликда, айирмачиликда ва «хо-казоларда» айболомоқдалар. Кимларгадир жумхуриятда-ги ишлар маъқул эмас. Бу-ни қарангки, маъқур ишлар кимдир асаб чиққан қолпига симаётган эмиш. Ҳа, Фар-ғона, Қўқон, Паркент, На-манганда ўша маъқул во-қеалар содир бўлди. Лекин бу воқеаларда халқнинг ай-би йўқ. Хурматли ўртоқлар, менга бемалол ишонаверинг, шундай қадимий маърифат ва маданият соҳибон, инсон-ларварлики ва одамийлик-нинг буюк анъаналарини соҳи-би бўлган халқ, уруш йил-ларида бутун мамлакатдан келган юз минглаб бошлар-да иссиқ бағрини тутган халқ сира-сир «миллатчи» ва «айирмачи» бўлолмайдилар.

Маърузада Ўзбекистонда-ги ишларнинг аҳолига ана шу нўқтан назардан баҳо бе-рилишига мен мутлақо қў-шила олмаيمان. Биз бутун миллатга тўхмат қилаётган, ғирт ёлғонни ямламай юта-ётган кимсаларни жавобгар-ликка тортишни талаб қила-миз. Гоҳи Тошкентда жа-ҳонда энг катта масжид ку-риш ҳақида гўё жумхурият ҳукумати қарор қабул қи-лган, гоҳида эса бизнинг кў-на Бухоро шаҳримизда гўё фохрибозликка рухсат бе-рилган, деб ёзмоқдалар. Ана шу ёлғон-яшиқ гаплар мар-казий газеталарда кетма-кет ёзилмоқда. Айбдорларни эса топишга олмайти ёки топиш-ни истамайоти, чоғи. Де-мак, бу кимгадир зарур-да.

Кеча тўртинчи съезд бо-ланган кун эрталабдан бош-лаб Марказий телевидение Ўзбекистон ҳудудигаги уюш-ган киноаппарат тўғрисида-ги 4 серияли фильмини қў-рсата бошладилар. Худди шунинг-дек, халқ депутатларининг бу-дан илгарики учинчи съ-ездин иш бошлаган биринчи кунини Ўзбекистондаги пикхо-на иқтисодий тўғрисидаги 6 серияли фильм намоён-этила бошлаган эди. Бу ни-модан далолат бермоқда ва бу нимага керак? Наҳотки, мафия фақат Ўзбекистонда иш қўраётган бўлса (Қар-сақлар).

Ҳа, ўртоқлар, бутун мам-лакатда бўлганидек, бугун бизга ҳам сира осон тутиб бўлмайди. Нима қилиш ке-рак? Чет элдан келатган совғаларга кўз тикмасдан, бир-биримизга ёрдам бериш учун ижтислашимиз керак. Ҳозирги вази-ятдан чиқиш-нинг йўли ана шунда. Ушбу съездимизда халқимизга а-ниқ-равшан мақсадни ай-тишимиз лозим. Шунга ишо-чим қомилки, маънавий ва ахлоқий қамолотнинг, барча-чакини бирлаштириш лозим бўлган ишлар ва мақсад-ларсиз мамлакат тағилдан чи-қа олмайдилар. Мамлакатим-из учун ифтихор туйғуси-ни тиклашимиз, ўзимизга ва бир-биримизга ҳурмат-эҳти-ром туйғусини тиклашимиз зарур. Фарзандларимизга муносив ҳаётини армуғон этайлик, уларга абадий ҳа-қиқатларга ишончини, дўст-лик ва ўзаро ҳурмат го-ял-ларига ишончини бахш этайлик. Шу эзгу ният йўлида яшаса ва меҳнат қилса арийдилар. Ўртоқлар (Қарсақлар).

Ҳа, ўртоқлар, бутун мам-лакатда бўлганидек, бугун бизга ҳам сира осон тутиб бўлмайди. Нима қилиш ке-рак? Чет элдан келатган совғаларга кўз тикмасдан, бир-биримизга ёрдам бериш учун ижтислашимиз керак. Ҳозирги вази-ятдан чиқиш-нинг йўли ана шунда. Ушбу съездимизда халқимизга а-ниқ-равшан мақсадни ай-тишимиз лозим. Шунга ишо-чим қомилки, маънавий ва ахлоқий қамолотнинг, барча-чакини бирлаштириш лозим бўлган ишлар ва мақсад-ларсиз мамлакат тағилдан чи-қа олмайдилар. Мамлакатим-из учун ифтихор туйғуси-ни тиклашимиз, ўзимизга ва бир-биримизга ҳурмат-эҳти-ром туйғусини тиклашимиз зарур. Фарзандларимизга муносив ҳаётини армуғон этайлик, уларга абадий ҳа-қиқатларга ишончини, дўст-лик ва ўзаро ҳурмат го-ял-ларига ишончини бахш этайлик. Шу эзгу ният йўлида яшаса ва меҳнат қилса арийдилар. Ўртоқлар (Қарсақлар).

ССЖИ халқ депутатларининг тўртинчи Съездида. ЎЗТАГ телесурати.

КЕЛИШИБ ОЛИНГАН ҚАРОРЛАР ВА ҲАРАКАТЛАР ЗАРУР

18 декабрь кўни Съезд-нинг А. И. Лукьянов раис-лигида ўтган эрталабки маъ-лисда депутатлар йиғида тўсатдан вафот этган ССЖИ халқ депутати В. В. Адлей-банинг хотирасини бир да-қиқа сукут сақлаб ҳурмат билан эсга олдилар. У ўзоқ вақт Абхазия партия ташки-лотига бошчилиқ қилган эди.

Шундан кейин Съезд Ко-митетининг раҳбари А. П. Яненко мамлакат аҳолиси-нинг ССЖИ Президенти маъ-рузасига деярли шу дақиқа-даги муносабатини билди-рганликларини маълум қилди. Съездга келган телеграмма-лар ва телефон қўнғироқла-рида кўпчилик маъруза амалии тусда бўлиб, унда кўпгина қизиқарли тақлиф-лар бор, деган асосий фикр-ни билдирган.

Котибият раҳбари Прези-дент маърузаси юзасидан музокараларда сўзга чиқиш учун 439 депутат рўйхатга ёзилганини ҳам маълум қилди. «Иттифок» гуруҳи ССЖИ Ташқи ишлар вази-рининг ССЖИнинг ташқи сиёсати тўғрисидаги ҳисо-ботини ва ССЖИ Давлат хавфсизлиги кўмитаси раи-сининг ахборотини тинглаш-ни тақлиф этди. Котибият улар кун тартиби масала-ларига доир мунозараларда сўзга чиқиш маъқул бўлади деб ҳисоблайди.

Депутат Н. Н. Гриценко мамлакатдаги аҳвол ҳамда вузудга келган танг иқти-моий-иқтисодий ва сиёсий вазиятни бартараф этиш тад-бирлари тўғрисидаги маса-ла юзасидан музокарани бош-лаб берди. Иттифок Кен-гашининг меҳнат, нарх ва иқтисодий сиёсат масалалари комиссияси раиси Фука-роларнинг меҳнат қилишга бўлган конституциявий ҳуқу-қини таъминлаш масаласига батафсил тўхталиб, иш би-лан таъминлаш тўғрисидаги қонуни 1991 йилнинг яна-ридан кечикмай қабул қи-лишни ва айни пайтда иш билан таъминлаш умумда-лат хизматини ташкил этиш-ни тақлиф қилди. У Съезд барча даражалардаги Совет-ларга мурожаат қилиб, мам-лакат Олий Кенгашига қор-

ҳоналарнинг 1991 йилда нор-мал ишлаши учун уларнинг меҳнат жамоаларини ҳўқу-қий жиҳатдан таъминлаш ва уларга ёрдам бериш тадби-рларини январь ойида бўли-дан сессияларда муҳома-а қилишни тақлиф этиш тўғ-рисида тошмири беришни тақ-лиф қилди.

Нотик қисқа муддатларда нарх белгилаш ягона сиё-сатини аниқлаб олиш, моллар ва хизматлар нархи ўзгари-шини ҳисобга олиб даромад-ларини индекслаш тартибини белгилаш, ташқи иқтисодий фаолиятни яхшилашдан ол-тинган валюта ҳўбеига ис-теъмол бозорини моллар билан мул-қул таъминлаш зарурлигини таъкидлади.

Мамлакатдаги вази-ят қаттиққўл, аҳтимом яқин орада гоят қаттиққўл, айни пайтда ўзаро келишиб оли-нган қарорлар қабул қилини-шини такозо этмоқда, дейди депутат В. И. Лисицкий. У Съезд қатнашчиларни иқтисо-дий тағилдан чиқиш учун, унинг ибораси билан айтган-да, барикадаларнинг бир томонига ўтишга даъват эт-ди. «Қора денгиз кемасозлик заводи» ишлаб чиқариш би-рлашмаси бош директорининг иқтисодий масалалари билан шўғуланувчи ўринбосари ССЖИ Президентининг, ҳу-куматининг, шунингдек итти-фодшох жумхуриятлар ҳу-куматларининг ўтиш даври-да ҳўжалик алоқаларини сақлаб қолиш борасидаги куч-гайратларини қўллаб-қувватлашни тақлиф этди. Ҳўжалик алоқаларини фа-қат истеъмолчининг розили-гидангина ўзгартириш мум-кин. У меҳнат ва истеъмол-

мезони, иқтисодий рағбат-лантириш фондлари тузили-ши устидан қаттиқ назорат ўрнатилиши зарурлигини ҳам айтиди.

Агар биз бутун эътибор-ни мамлакат Президенти ва ҳукуматни тақид қилишга қаратадиган бўлсак, деди Съезд ишининг биринчи ку-ни тўғрисидаги таассуротла-рини ўртоқлашар экан, Ве-лоруссия Компартияси Мар-казий Кўмитасининг биринчи котиби А. А. Малюков, ҳозирги анжуманнинг олдида турган вази-ятни бежара ол-маймиз. Нотик Президент маърузасининг асосий қоида-ларини маъқуллашнинг айти-ди. У Съездга айтилган «ҳар хил иш ташлашлар ва митинглар ўтказиш»ни тўх-татиб туриш тўғрисидаги тақ-лифларни ҳам қўллаб-қув-ватлади.

Белоруссия коммунист-ларининг раҳбари халқ де-путатларини сезгирликка ча-қирди: ҳозирги Съездин сиё-сий қарарларнинг қураш-майдонига айлантириб бўл-майди, деди у. Бундай қи-лиш, халқнинг ишончини оқламаган бўларми. Одам-ларда ҳозир ҳеч ким тартиб ўрната олмайдиган таассу-рот пайдо бўлади. Съезд одамларни бу фикрдан қай-тариши керак.

Мордва МССЖИдаги «Россия» давлат наслчили-к заводидаги директори депу-тат А. В. Долганов иқтисо-дийнинг барча соҳаларида иттизомни қулайтириш за-рурлигига эътиборни қарат-ди. Унинг фикрича, кейинги вақтда раҳбарлар орасида иттизом учун жавабгарлик пасайиб кетди. Иттизом йў-қойла ҳар қандай нида му-ваффақиятга эришиб бўл-майди. Ҳукуматни самарали ишлашга мажбур этиш ке-рак, деб ҳисоблайди нотик. Совхоз директорининг «баъ-зи демократ депутатлар ҳа-та ҳокимият маънасини тезда тушунилар» ва ҳозирги пайтда ўзлари ҳам махсус имтиёзлардан баҳраманд бўлаётганлар, деган сўзлари-ни элладиларнинг бир қис-ми қарсандар билан кутиб олди.

(Давоми иккинчи бетда).

ИМКОНИЯТЛАРНИ ҚИДИРИБ

КЕЛИШИБ ОЛИНГАН ҚАРОРЛАР ВА ҲАРАКАТЛАР ЗАРУР

(TACC).

Совет Социалистик Жумхуриятлари Иттифокининг Қонуни

ССЖИда ногиронларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишнинг асосий негизлари тўғрисида

Ушбу Қонун ногиронларга ҳуқуқ ва эркинликларни рўй-бағча чиқаришда ССЖИнинг барча бошқа фуқаролари билан тенг имкониятларни таъминлаш, уларнинг ҳаёт фаолиятидаги чеклашларни тугатиш, ногиронларнинг тўлақонли турмуш кечиришлари, жамиятнинг иқтисодий ва сиёсий турмушида фаол қатнашишлари, шунингдек, ўзларининг фуқаролик бурчларини бажаришлари

имкон берадиган қулай шарт-шароитни яратиш мақсадида уларга нисбатан давлат сиёсатининг асосий негизлари белгилаб беради.

Давлат аҳоли саломатлигини муҳофаза қилишга, ногирон бўлиб қолишнинг олдинчи олинга ва жамиятда ногиронларни бirlаштириш учун шарт-шароит яратишга қаратилган тадбирларни амалга оширади.

I. УМУМий ҚОНДАЛАР

1-модда. Ногиронлар ҳуқуқ аҳолининг асослари.

ССЖИда ногиронлар ССЖИ Конституцияси, иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятлар конституциялари, ССЖ Иттифоқи иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятларнинг бошқа қонун ҳужжатлари мустаҳкамлаб берган барча иқтисодий-иқтисодий ҳамда шахсий ҳуқуқ ва эркинликларга эгадирлар.

Ногиронларни камситиш тақиқланади ва Қонунга мувофиқ таъбиб этилади.

2-модда. «Ногирон» тушунчасини аниқлаш.

Жисмоний ёки ақлий нуқсонлари борлиги натижасида турмуш фаолияти чекланганлиги мубосабати билан ижтимоий ёрдам ва ҳимояга муҳтож бўлган шахс ногирон ҳисобланади.

Шахс ҳаётини фаолиятининг чекланганлиги унинг ўз-ўзига хизмат қилиш, юриш, қўлини топа олиш, мулоқот қилиш, ўз хатти-ҳаракатини назорат этиш, шунингдек, меҳнат фаолияти билан шугулланиш қobiliятини ёки имкониятини тўла ёхуд қисман йўқотганлигида ифодаланади.

Шахсининг ногиронлигини аниқлаш ваколати берилган давлат идоралари белгиланган тартибда уни ногирон деб топади.

3-модда. Ногиронларнинг ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиниши

Давлат ногиронларнинг ижтимоий ҳимояланганини таъминлаб, тегишли давлат дастурларида ногиронларнинг эҳтиёжларини ҳисобга олиш, саломатлигини сақлаш, меҳнат қилиш, билим олиш ва касб ўрганиш, уй-жойли бўлиш ва бошқа ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқларни рўйбағча чиқаришда тўлиқ қамролда бўлишга эриштириш, ногиронларнинг бартафарида эриш мақсадида қонунда кўзда тутилган шаклларида уларга ижтимоий ёрдам бериш йўли билан уларнинг мустақил ри-вожланишларини, иқодий ва ишлаб чиқариш имкониятларини ҳамда қobiliятларини рўйбағча чиқаришлари учун зарур шарт-шароит яратиш беради.

Давлат ногиронларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини рўйбағча чиқарилиши учун уларга қўшимча қафолатлар белгилайди, ногирон болалар тўғрисида алоҳида гамҳурилик қилади.

ССЖ Иттифоқи, иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятларнинг уй-жой тўғрисидаги қонунларида ногиронларга ва таркибда ногирон бўлган оилаларга уй-жой бериш, уларни сотиб олиш, қуриш ва улардан фойдаланиш юзасидан имтиёзлар белгилаб берилади.

4-модда. Ногиронларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш

Давлат суд йўли билан ёки қонунда белгиланган бошқа тартибда ногиронларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилинишини таъминлайди.

Фуқаро ўзини ногирон деб эътироф этиш ёки этмаслик тўғрисида ваколатли давлат

II. НОГИРОНЛАРНИНГ ИЖТИМОЙ КЎМАКЧИ СОҲАЛАРДАН ТЎСҚИНЛИКСИЗ

Фойдаланиши учун шарт-шароит яратиш

8-модда. Ногиронларнинг уй-жойлардан ва ижтимоий кўмакчи соҳанинг бошқа нишоотларидан фойдаланиш таъминлаш

Давлат идоралар, корхоналар, муассасалар ва ташиқлотлар ногиронларга (жумладан, ўриндиқли аравача ва етакловчи итлардан фойдаланувчи ногиронларга) уй-жойлардан, жамоат ва ишлаб чиқариш биноларидан, нишоотлар ва хоналардан фойдаланишлари, жамоат транспортини ва транспорт коммуникациялари, алоқа ва ахборот воситаларидан тўсқинликсиз фойдаланишлари, эркин йўл танлаш ва юриши учун шарт-шароит яратиш беради.

9-модда. Ижтимоий кўмакчи соҳа нишоотларини лоийҳалаш ва қуриш чоғида ногиронларнинг эҳтиёжларини ҳисобга олиш

Манзиллоҳларни лоийҳалаш ва қуриш, уй-жой даҳаларни таъминлаш, лоийҳа ечимларини ишлаб чиқиш, бинолар, нишоотлар, жумладан, аэропортлар, темир йўл вокзаллари, денгиз ва дарё портлари, комплекслар ва ер ости нишоотларини қуриш ва реконструкциялаш, шунингдек, транспорт воситаларини, жумладан, яқка тартибдаги транспорт воситаларини, алоқа ва ахборот воситаларини яратиш ва ишлаб чиқариш чоғида уларга ногиронлар кириши ва улардан фойдаланиш учун ана шу нишоотлар ва воситаларни мослаштирмай туриб, бу ишлар, амалга оширилишига йўл қўйилмайди.

10-модда. Ижтимоий кўмакчи соҳанинг мавжуд нишоотларини ногиронлар фойдаланиши учун мослаштириш

Транспорт, алоқа ва ахборотнинг амалдаги воситалари ҳамда ижтимоий кўмакчи соҳанинг бошқа нишоотлари (8 ва 9-моддалар) ногиронларнинг жамоат ташиқлотлари ишторокида давлат ҳокимияти ва бошқаруви Иттифоқи, жумҳурият ва маҳаллий идоралари белгилаб беради.

Ана шу нишоотларни ногиронлар кириш учун мослаштириш мумкин бўлмаган ҳолларда тегишли корхоналар, муассасалар ва ташиқлотлар ногиронлар эҳтиёжларини қондирилишини таъминлайдиган зарур чораларни ишлаб чиқишлари ва амалга оширилиши керак.

11-модда. Уй-жой биноларини ногиронларнинг яшашига ва фойдаланишига мослаштириш

Ногиронлар ёки таркибда ногиронлар бўлган оилалар яшаётган уй-жой бинолари ногиронларни оёққа турғазининг яқка тарздаги режаларга мувофиқ равишда махсус воситалар ва мосламалар билан жиҳозланиши лозим.

Мазкур уй-жой биноларини шу уй-жой фонднинг эгаси бўлган халқ депутатлари маҳаллий Советлари, корхоналар, ташиқлотлар ва муассасалар жиҳозлайдилар. Яқка тартибда қурилган уйларни жиҳозлаш халқ депутатлари тегишли Советлари ногиронларнинг жамоат ташиқлотлари ишторокида белгилаб берган тартибда амалга оширилади.

Мазкур тадбирларни пул билан таъминлаш тартибин иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятларнинг қонунлари белгилаб беради.

12-модда. Ногиронларнинг транспортга ҳамда ижтимоий ёрдамчи соҳаларнинг бошқа объектларига қира олишини таъминлашга доир вазифаларни бажармаганлик учун иқтисодий жавобгарлик

Ушбу Қонун билан ишлаб турган транспорт воситалари, алоқа ва ахборот ҳамда ижтимоий соҳанинг бошқа ёрдамчи объектларини ногиронлар чика оладиган ва фойдалана оладиган қилиб мослаштириш чора-тадбирларини бажармаган корхоналар ва ташиқлотлар ногиронларнинг эҳтиёжларини қондириш учун зарур бўлган маблағни ССЖ Иттифоқи, иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятларнинг қонунларида белгилаб қўйилган тартибда тегишли бюджетига ўтказиладир.

Мазкур маблағдан фақат ижтимоий соҳадаги ёрдамчи объектларни ногиронларнинг эҳтиёжларига мослаштириш тадбирларини амалга ошириш учун фойдаланиш мумкин.

13-модда. Ногиронларнинг маданий-томоша муассасаларига ва спорт нишоотларига киришини таъминлаш

Давлат ҳокимияти ва бошқаруви маҳаллий идоралари ногиронларнинг физкультура ва спорт билан шугулланишлари учун маданий-томоша муассасаларига ва спорт нишоотларига эркин кириши ва улардан фойдаланиши учун зарур шароитларни таъминлашга, шунингдек, махсус спорт аякомлари берилишини таъминлашга мажбурдирлар.

Ногиронлар иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятларнинг қонунларида мувофиқ юқорида санаб ўтилган хизматлардан текинга ёки имтиёзли шартлар билан фойдаланадилар.

14-модда. Ногиронлар учун ижтимоий-маданий ҳамда спорт нишоотлари қуриши, жиҳозланиши ва таъминлашда корхоналар, муассасалар ва ташиқлотларнинг иштороки

Корхоналар, муассасалар ва ташиқлотлар ногиронлар учун ижтимоий-маданий ҳамда спорт нишоотлари қуриши, жиҳозланиши ва таъминлашда қўшимча маблағ ажратишга ҳақлидир. Мазкур мақсадларга ажратилган маблағдан солиқ олинмайди.

15-модда. Ногиронларга ижтимоий-маданий хизмат кўрсатиш

Ногиронларга ижтимоий-маданий хизмат кўрсатиш, шунингдек, озин-овнат махсуслотлари, халқ истеъмолчи моллари билан таъминлаш, коммунал ва бошқа хизматлар кўрсатиш ногиронларнинг жамоат ташиқлотлари ва ижтимоий ёрдам муассасалари ишторокида халқ депутатлари маҳаллий Советлари белгилаб берадиган тартибда ва шартлар асосида амалга оширилади.

16-модда. Ногиронлар учун моллар ва техника воситаларини ишлаб чиқарувчи корхоналар ва ташиқлотларга имтиёзлар

Ногиронлар учун саноат моллари, махсус техника воситалари ва ўзга воситалар ишлаб чиқарувчи, шунингдек, ногиронларга хизмат кўрсатишчи корхоналар билан ташиқлотлар учун ССЖ Иттифоқи, иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятларнинг қонунларида белгилаб берилади.

ситалари ва ўзга воситалар ишлаб чиқарувчи, шунингдек, ногиронларга хизмат кўрсатишчи ихтисослашган корхоналар ва ташиқлотлар учун ССЖ Иттифоқи, иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятлар қонунлари билан, шунингдек, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг қарорлари билан белгилаб қўйилган тартибда ва шартларда имтиёзлар берилади.

III. НОГИРОНЛАРНИ ТИББИЙ, КАСБ ВА ИЖТИМОЙ ЖИҲАТДАН ТИҚЛАШ

17-модда. Ногиронларни тиббий, касб ва ижтимоий жиҳатдан тиклаш вазифалари

Давлат ногиронларни тиббий, касб ва ижтимоий жиҳатдан тиклаш системасини ташкил этади ва бу система қарор топиши ҳамда ривожланишига қўмақлашади. Мазкур система организмнинг бузилган ёки яроқсиз бўлиб қолган вазифаларини, ўзига ўзи хизмат қилиш қobiliятини, касб фаолиятининг хилма-хил турларига қobiliятини, шунингдек, ногиронларга тўлақонли турмуш тарзини имкон берадиган ва уларнинг ҳуқуқлари ҳамда мавжуд имкониятларини таъминлайдиган қobiliятларини қайта тиклашга ҳамда уларнинг ўрнини қоплашга қаратилган чора-тадбирлар мажмудан иборат.

Давлат ногиронларни тиббий, касб ва ижтимоий жиҳатдан тиклаш, ногиронлигини олдини олиш соҳасида илмий тадиқотлар ўтказиш ва мутахассислар тайёрлаш ташиқли этади ҳамда пул билан таъминлайди.

18-модда. Ногиронлар саломатлигини тиклашнинг яқка тартибдаги режалари

Ногиронларни тиббий, касб ва ижтимоий жиҳатдан тиклаш тиббий-иқтимоий экспертиза асосида халқ депутатлари район, шаҳар Советлари томонидан ваколат берилган давлат идоралари ногиронларнинг жамоат ташиқлотлари вакиллари ишторокида белгилайдиган тиклаш

Жумҳурият идоралари ва маҳаллий идоралари ногиронлар саломатлигини тиклаш юзасидан ёрдамга эҳтиёжларини ва маҳаллий шароитларни ҳисобга олиб, ногиронларнинг саломатлигини тиклаш тармоқларини, шу жумладан, илмий-ишлаб чиқариш марказларини, доимий даволаш-профилактика муассасаларида тиклаш бўлимлари, махсус ўқув-тарбия муассасаларини, ихтисослаштирилган санаторий-курорт муассасаларини, ногиронларга ижтимоий-маданий хизмат кўрсатишдан ихтисослашган корхоналар ва муассасаларни барпо этадилар.

Давлат ногиронларни тиббий, касб ва ижтимоий жиҳатдан тиклаш, ногиронлигини олдини олиш соҳасида илмий тадиқотлар ўтказиш ва мутахассислар тайёрлаш ташиқли этади ҳамда пул билан таъминлайди.

19-модда. Саломатлигини тиклаш яқка тартибдаги режаларнинг мажбурийлиги

Ногиронлар саломатлигини тиклашнинг яқка тартибдаги режаси тегишли давлат идоралари, шунингдек, корхоналар, муассасалар ва ташиқлотлар томонидан ижро этиш учун мажбурий ҳужжатдир.

20-модда. Ногиронларнинг саломатлигини тиклайдиган муассасалар

Жумҳурият идоралари ва маҳаллий идоралари ногиронлар саломатлигини тиклаш юзасидан ёрдамга эҳтиёжларини ва маҳаллий шароитларни ҳисобга олиб, ногиронларнинг саломатлигини тиклаш тармоқларини, шу жумладан, илмий-ишлаб чиқариш марказларини, доимий даволаш-профилактика муассасаларида тиклаш бўлимлари, махсус ўқув-тарбия муассасаларини, ихтисослаштирилган санаторий-курорт муассасаларини, ногиронларга ижтимоий-маданий хизмат кўрсатишдан ихтисослашган корхоналар ва муассасаларни барпо этадилар.

21-модда. Ногиронларнинг билим олиши ва касб тайёргарлиги учун шароит яратиш

Давлат ногиронларнинг билим олиши ва касб тайёргарлиги учун зарур шарт-шароит яратишга қафолат беради.

Халқ таълими органлари солиқини сақлаш ва ижтимоий таъминот органлари билан биргаликда ногирон болаларнинг мактабга ва мактабдан ташқари тарбиясини, ногиронлар саломатлигини тиклашнинг яқка тартибдаги режасига мувофиқ умумий ўрта, ўрта махсус ва олий таълим олишини таъминлашга мажбурдирлар.

22-модда. Ногирон болаларнинг мактабга тарбияси

Мактабгача ёшдаги ногирон болаларни тарбиялаш ҳамда уларга умумий тусдаги мактабга тарбия таъминлашда саломатлигини тиклашга зарур ёрдам бериш учун энг қулай имкониятларни яратиш мақсадида уларда ногирон болаларнинг тарбияланиши учун шароит яратилади.

Саломатлигини туйғули умумий тусдаги мактабга тарбия таъминлашга қатъий омиладиган ногирон болалар учун махсус мактабга тарбия муассасалари барпо этилади.

23-модда. Ногиронларнинг умумий ўрта, ўрта махсус ва олий таълим олиши

Ногиронларнинг умумий ўрта, ўрта махсус ва олий таълим олиши

нинг яқка тартибдаги режасига мувофиқ амалга оширилади.

Ногиронга тавсия этиладиган саломатлигини тиклашнинг яқка тартибдаги режасида ана шу чораларнинг аниқ ҳажми, турлари ва амалга ошириш муддатлари, шунингдек, ижтимоий жиҳатдан бериладиган ёрдам турлари қўрсатилади.

19-модда. Саломатлигини тиклаш яқка тартибдаги режасининг мажбурийлиги

Ногиронлар саломатлигини тиклашнинг яқка тартибдаги режаси тегишли давлат идоралари, шунингдек, корхоналар, муассасалар ва ташиқлотлар томонидан ижро этиш учун мажбурий ҳужжатдир.

20-модда. Ногиронларнинг саломатлигини тиклайдиган муассасалар

Жумҳурият идоралари ва маҳаллий идоралари ногиронлар саломатлигини тиклаш юзасидан ёрдамга эҳтиёжларини ва маҳаллий шароитларни ҳисобга олиб, ногиронларнинг саломатлигини тиклаш тармоқларини, шу жумладан, илмий-ишлаб чиқариш марказларини, доимий даволаш-профилактика муассасаларида тиклаш бўлимлари, махсус ўқув-тарбия муассасаларини, ихтисослаштирилган санаторий-курорт муассасаларини, ногиронларга ижтимоий-маданий хизмат кўрсатишдан ихтисослашган корхоналар ва муассасаларни барпо этадилар.

21-модда. Ногиронларнинг билим олиши ва касб тайёргарлиги учун шароит яратиш

Давлат ногиронларнинг билим олиши ва касб тайёргарлиги учун зарур шарт-шароит яратишга қафолат беради.

Халқ таълими органлари солиқини сақлаш ва ижтимоий таъминот органлари билан биргаликда ногирон болаларнинг мактабга ва мактабдан ташқари тарбиясини, ногиронлар саломатлигини тиклашнинг яқка тартибдаги режасига мувофиқ умумий ўрта, ўрта махсус ва олий таълим олишини таъминлашга мажбурдирлар.

22-модда. Ногирон болаларнинг мактабга тарбияси

Мактабгача ёшдаги ногирон болаларни тарбиялаш ҳамда уларга умумий тусдаги мактабга тарбия таъминлашда саломатлигини тиклашга зарур ёрдам бериш учун энг қулай имкониятларни яратиш мақсадида уларда ногирон болаларнинг тарбияланиши учун шароит яратилади.

Саломатлигини туйғули умумий тусдаги мактабга тарбия таъминлашга қатъий омиладиган ногирон болалар учун махсус мактабга тарбия муассасалари барпо этилади.

23-модда. Ногиронларнинг умумий ўрта, ўрта махсус ва олий таълим олиши

Ногиронларнинг умумий ўрта, ўрта махсус ва олий таълим олиши

нинг яқка тартибдаги режасига мувофиқ умумий ўрта, ўрта махсус ва олий таълим олишини таъминлашга мажбурдирлар.

24-модда. Ногирон болаларга ўрта тарбия ва таълим бериш

Ногирон болаларга умумий ёки махсус мактабга тарбия таъминлаш мақсадида давлат идоралари ногиронларнинг жамоат ташиқлотлари ишторокида корхоналарда, муассасаларда ва ташиқлотларда иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятларнинг қонунларида белгилаб қўйилган тартибда ишловчилар сонининг камида 5 фозиз (камида 20 киши) миқдорда ногиронлар учун иш жойлари ажратиш нормаларини белгилайди.

Ногиронлар учун иш жойлари ажратилишини таъминламаган ёки уларни ишга жойлаштиришдан бўйин товланган корхоналар, муассасалар ва ташиқлотлар давлат ҳокимияти маҳаллий идораларига иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятларнинг қонунларида белгилаб қўйилган тартибда, ногиронларни ишга жойлаштириш ва уларга моддий ёрдам кўрсатиш билан боғлиқ харажатларнинг ўрнини қоплайди.

25-модда. Ногирон болаларнинг мактабдан ташқари тарбияси

Ногирон болаларни ҳар томонлама уйғун камолга етказиш, уларда ижтимоий фаоллигини, меҳнатга қизиқини тарбиялаш, фан, техника, санъат ва спортга

жалб этиш мақсадида халқ таълими идоралари, бошқа давлат идоралари ногирон болаларнинг мактабдан ташқари тарбиядан баҳраманд бўлишларини таъминлашга, бунинг учун зарур шарт-шароитларни яратишга мажбурдир.

26-модда. Ногирон болаларга стационар муассасаларда тарбия ва таълим бериш

Стационар муассасаларда мунтазам бўладиган ногирон болаларга ана шу муассасалар ижтимоий жиҳатдан ва турмушга ҳамда меҳнатга қўйиштириш билан узвий боғлиқ ҳолда тарбия ва таъминининг узлуксизлигини таъминлайди.

27-модда. Ногиронларнинг касб тайёргарлиги ва уларнинг малакасини ошириш

Ногиронларнинг касб тайёргарлиги ва уларнинг малакасини ошириш ўқув юрларида, корхоналарда ва ташиқлотларда (ихтисослаштирилган ёки умумий тусдаги) тиклашнинг яқка тартибдаги режасига мувофиқ равишда ижтимоий ёрдам муассасалари билан биргаликда таъминланади.

28-модда. Ногиронларнинг билим олиши, касб тайёргарлиги ва малакасини ошириш шакллари

Ногиронларнинг билим олиши, касб тайёргарлиги ва малакасини ошириш турли шаклларида, шу жумладан, кундузги ҳамда кундузги-сиртки шаклларида, ўзича тайёрланиш йўли билан, махсус гуруҳларда, синфларда ҳамда яқка тартибдаги ўқув режалари асосида, шу жумладан, уйда ўқитиш йўли билан рўйбағча чиқарилади.

29-модда. Имо-ишоралар тили

Давлат шахсларга мулоқот воситаси сифатида имо-ишоралар тилини тан олади. Имо-ишоралар тилининг ҳуқуқий мақоми ва қўлланиш соҳаси ССЖ Иттифоқи, иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятлар қонунлари билан белгилаб берилади.

30-модда. Ногиронларнинг меҳнат ҳуқуқини амалга ошириш

Ногиронларнинг иқодий ва ишлаб чиқариш қobiliятларини рўйбағча чиқариш мақсадида ҳамда улар саломатлигини тиклашнинг яқка тартибдаги режаларини ҳисобга олиб, ногиронларнинг иш шароити оддий корхоналар, муассасалар ва ташиқлотларда, ногиронлар меҳнати қўлланиладиган ихтисослаштирилган корхоналарда, цехларда ва участкаларда ишлаш ҳуқуқига таъминланади, шунингдек, қонун билан тақиқланмаган яқка тартибдаги ва ўзга меҳнат фаолияти билан шугулланиши таъминланади.

Ногиронлар билан меҳнат шартномаси тузишдан ёки хизмат юзасидан уни юқори лавозимга кўтаришдан бош тортиш, маъмурият ташаббуси билан ишдан бўшатил, ногиронлиги учун уни ўз розилигисиз бошқа ишга ўзказишга йўл қўйилмайди, Тиббий-иқтимоий экспертизанинг ҳулосасига қўра, унинг саломатлиги касб ва вазифаларини бажаришга тўсқинлик қилган ёки бошқа кишиларнинг саломатлиги ва меҳнат хавфсизлигига таҳдид қилган ҳоллар бундан мустаснодир.

31-модда. Ногиронларни иш билан таъминлаш

Ногиронларни иш билан таъминлаш мақсадида давлат идоралари ногиронларнинг жамоат ташиқлотлари ишторокида корхоналарда, муассасаларда ва ташиқлотларда иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятларнинг қонунларида белгилаб қўйилган тартибда ишловчилар сонининг камида 5 фозиз (камида 20 киши) миқдорда ногиронлар учун иш жойлари ажратиш нормаларини белгилайди.

Ногиронлар учун иш жойлари ажратилишини таъминламаган ёки уларни ишга жойлаштиришдан бўйин товланган корхоналар, муассасалар ва ташиқлотлар давлат ҳокимияти маҳаллий идораларига иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятларнинг қонунларида белгилаб қўйилган тартибда, ногиронларни ишга жойлаштириш ва уларга моддий ёрдам кўрсатиш билан боғлиқ харажатларнинг ўрнини қоплайди.

32-модда. Ногиронларнинг меҳнат шартномаси

Корхоналарда, муассасаларда ва ташиқлотларда банд бўлган ногиронларга яқка тартибда тиклаш режасига мувофиқ равишда зарур меҳнат шароити яратилади.

Меҳнат шароити, шу жумладан, меҳнатга ҳақ тўлаш, иш вақти ва дам олиш вақти режими, йиллик ҳамда жамоа томонидан ёки яқка тартибдаги меҳнат шартномасида белгилаб қўйилган қўшимча отпускарларнинг давомийлиги бошқа ҳодимларга қиёсан ногиронларнинг аҳволини ёмонлаштирмаслиги ёки уларнинг ҳуқуқларини чекламаслиги керак.

33-модда. Ногиронлар меҳнати қўлланиладиган корхоналар учун афзалликлар ва имтиёзлар

Умумий ишловчилар сонининг камида ўттиз фозиз ногиронлардан нбора бўлган корхоналар, муассасалар ва ташиқлотлар имтиёзли солиқ, пул билан таъминлаш ва моддий-техника таъминоти ҳуқуқидан фойдаланади.

Совет Социалистик Жумхуриятлари Иттифокининг Қонуни

ССЖИда ногиронларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишнинг асосий негизлари тўғрисида

(Давом. Бош учинчи бетда).

VI. НОГИРОНЛАРГА ИЖТИМОЙ ЁРДАМ

34-модда. Ижтимоий ёрдам турлари

Ногиронларга пул тўловлари (пенсиялар, нафақалар, бир йўла бериладиган тўловлар), техника воситалари ҳамда бошқа воситалар, шу жумладан, автомобильлар, аравачалар, протез-ортопедия буюмлари, махсус шрифтли кучайтириш аппаратлари ва сигналаторлар билан, шунингдек, tibбий, ижтимоий ва касб жиҳатидан тиклаш ва манжий хизматга доир хизматлар кўрсатиш йўли билан ижтимоий ёрдам берилади.

Ногиронларни пенсиялар ва нафақалар билан таъминлаш тартиб-и пенсия ва ижтимоий таъминот тўғрисидаги қонунларда белгиланган бўлиши шарт.

Ногиронларга бепул маълумоти тиббий ёрдам кўрсатиш тартиб-и ССЖ Иттифоқи ва иттифондош жумхуриятларнинг солиқни сақлаш тўғрисидаги қонунларида белгиланган бўлиши шарт.

Ногиронларни доридармонлар ва tibбий асбоблар билан таъминлаш, уларга

техника воситалари ва ўзга воситаларни бериш, шунингдек, манжий хизмат кўрсатиш ССЖ Иттифоқи, иттифондош ва мухтор жумхуриятлар қонунларида белгиланган бўлиши шарт.

35-модда. Ногиронга техника воситаси ёки ўзга воситани бериш

Ногиронга техника ёки ўзга восита саломатлигини тиклашнинг яққа тартибдаги режасига мувофиқ равишда бепул ёки имтиёзли шартлар билан берилади.

Саломатлигини тиклашнинг яққа тартибдаги режасига қўзда тутилган техника воситаси ёки ўзга воситани ногиронга давлат томонидан бериш мумкин бўлган ёки ногирон тегишли воситани ўз ҳисобидан сотиб олган бўлса, унга ССЖ Иттифоқи, иттифондош ва мухтор жумхуриятлар қонунларида белгиланган бўлиши шарт.

36-модда. Ўйда хизмат

қилиш, ногиронларга ижтимоий ёрдам берувчи стационар муассасалар

Ижтимоий ёрдам идоралари бошқаларнинг қараб туриши ва ёрдамга муҳтож бўлган ногиронларга уйда ёки стационар муассасаларда tibбий ёки манжий хизмат кўрсатади.

Давлат бошқаларнинг қараб туришига муҳтож бўлган ногиронларга ижтимоий ёрдам стационар муассасалари тармоғини ривожлантиришга қўмаклашади.

37-модда. Интернат-уйларда ва бошқа стационар ижтимоий ёрдам муассасаларида яшовчи ногиронларнинг ҳуқуқлари

Ногиронларнинг интернат-уйларда ёки бошқа стационар ижтимоий ёрдам муассасаларида бўлиши шароити ногиронларга уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари амалга оширилиши учун имкониятни таъминлаш ҳамда шахнинг эҳтиёжлари тўла қаноатлантирилишига қўмаклашиши лозим.

Саломатлигини тиклаш чоралари натижасида ногироннинг интернат-уйда ёки ўзга стационар ижтимоий муассасасида туриши учун зарурат қолмаган тақдирда давлат ҳокимияти маҳаллий органлари унга ушбу Қонуннинг 11-моддаси талабларига

мувофиқ равишда қулай уй-жой майдонини бериши керак.

Стационар муассасаларда яшаётган етим ногирон болалар ёки ота-оналарининг васийлигидан маҳрум этилган ногирон болалар балогатга етгач, агар саломатлигини тиклашнинг яққа тартибдаги режасига ўзига ўзи хизмат кўрсатиш ва мустақил турмуш кечирishi имконияти қўзда тутилган бўлса, шу ёрдам муассасасида наватдан ташқари уй-жой олиш ҳуқуқига эгадир.

38-модда. Ногиронларга ижтимоий ёрдам берувчи давлат идоралари

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари, уларнинг ижро ва идора қилувчи органлари, ижтимоий таъминот, солиқни сақлаш, халқ таълими, маданият, жисмоний тарбия ва спорт органлари ҳамда бошқа давлат идоралари ССЖ Иттифоқи, иттифондош ва мухтор жумхуриятларнинг қонунларида белгиланган бўлиши шарт.

39-модда. Ижтимоий ёрдам билан таъминлаш мабзалари

Ижтимоий ёрдам Иттифоқи, жумхурият бюджетлари ва маҳаллий бюджетлар маблағлари ҳисобидан, шунингдек, ташкилотлар ва фуқароларнинг ихтиёрий бадаллари ҳисобидан берилади.

Ногиронларга ижтимоий

VII. НОГИРОНЛАРНИНГ ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРИ

40-модда. Ногиронларнинг жамоат ташкилотларини тузиш ҳуқуқи

Ногиронлар ва уларнинг номидан иш олиб борувчи шахслар ўз ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилиш, ўзаро мадад бериш ва хизмат кўрсатиш мақсадида ССЖ Иттифоқи, иттифондош ва мухтор жумхуриятларнинг қонунларида белгиланган бўлиши шарт.

Ногиронларнинг жамоат ташкилотлари ҳамда уларнинг қорхоналар, муассасалари ва ташкилотлари солиқ тўлашда ССЖ Иттифоқи, иттифондош ва мухтор жумхуриятлар қонунларида белгиланган бўлиши шарт.

Совет Социалистик Жумхуриятлари Иттифоқининг Президенти

ёрдам кўрсатиш билан боғлиқ тадбирларни пул билан таъминловчи қорхоналар, муассасалар ва ташкилотларга ССЖ Иттифоқи, иттифондош ва мухтор жумхуриятлар қонунларида белгиланган бўлиши шарт.

41-модда. Ногиронларнинг жамоат ташкилотлари

Ногиронларнинг жамоат ташкилотлари ҳамда уларнинг қорхоналар, муассасалари ва ташкилотлари солиқ тўлашда ССЖ Иттифоқи, иттифондош ва мухтор жумхуриятлар қонунларида белгиланган бўлиши шарт.

Ногиронларнинг жамоат ташкилотлари ҳамда уларнинг қорхоналар, муассасалари ва ташкилотлари солиқ тўлашда ССЖ Иттифоқи, иттифондош ва мухтор жумхуриятлар қонунларида белгиланган бўлиши шарт.

Совет Социалистик Жумхуриятлари Иттифоқининг Президенти

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлиги
МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ
МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА
24 ДЕКАБРЬ СОАТ 19.00 ДА
ПРЕМЬЕРА

Раҳмат Азизхўжаев, Ҳайдар Муҳаммад асар

ТЕЛЬМАН ҲАСАНОВ мусиқаси.

«КУЁВЛАР КОНКУРСИ»

(Икки пардали комедия)
Саҳнага қўйиш режиссёри — АҲАД ФАРМОНОВ.
ДИРИЖЁР — ЎзСЖда хизмат кўрсатган артист — ЭРГАШ ТОШМАТОВ.

Саҳнага қўйиш расмолари — СОБИР БЕКМАТОВ, РАШИД БАЙШЕВ.

Концертмейстер — БЕЛЛА ЦЕПЕМАН.

Рақсларни ЎзСЖда хизмат кўрсатган артист ШОКИР АҲМЕДОВ саҳнага қўйган.

Режиссёр ассистенти — РУСТАМ МАЎДИЕВ.

Режиссёр ёрдамчиси — МИРТОҲИР ИСЛОМОВ.

Спектаклда Ўзбекистон ССЖ халқ артистлари: ҲУСАН ШАРИПОВ, ФАРОҒАТ РАҲМАТОВА;

Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артистлар: МАҲМУД ИХТИЕВ, НАИМА ПУЛАТОВА, АБДУҒОФИР АБДУРАҲМОНОВ, АДИБА МИРЗАЕВА;

Артистлар: МЕҲРИ БЕКЖОНОВА, ФАЙЗУЛЛА АҲМЕДОВ, РАВШАН СОЛИХОВ, РУСТАМ МАЎДИЕВ, АБДУШОИР САЛИМОВ, ГҲЛҲЕХРА МИРЗАЖОНОВА, ЖАМИЛА НУЗЛОШЕВА, ГҲЛҲЕХРА ОБИДОВА, БОТИР ХОЛИМРАЕВ ва бошқалар иштирок этадилар.

БОШ РЕЖИССЕР — Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган санъат арбоби

НОСИР ОТАЕВ.

БОШ ДИРИЖЁР — Ўзбекистон ССЖ халқ артисти

НАБИ ХАЛИЛОВ.

ЧИТАЛАР СОТИЛМОҚДА.

Арча фақат қувонч келтирсин десангиз...

Ҳадемай минглаб Янги йил арчалари турли чироқлар билан жиёла қилиб, фарзандларимизга олам-олам қувонч бағишлайди.

Аммо ўрмон малликасини ясаётган экансиз, қарнавал либосларини тайёрлар экансиз, ёнги хавфсизлиги қондаларига рўя қилишни, эҳтиёт чораларини кўришни унутманг.

Арчани иситиш жиҳозларидан йироқ ерга, мустаҳкам тагликка ўрнатиш лозим, у дарпардалардан олисда жойлашган бўлиши керак.

Арчани целлулоидли ва бошқа енгил алағга оладиган ўйинчоқлар билан ясаб бўлмайди.

Шамларни, бенгал чироқларини ёки, арча олдига пакилдоқлардан фойдаланиш манъ этилди. Арчани фақат заводларда тайёрланган электр маржонлар билан ёритиш мумкин.

Яқин-орадаги телефон қаредда жойлашганлигини, ўт учирувчиларни қандай қақриш лозимлигини билиш зарур.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУМ-ХУРИЯТ КҲНГИЛЛИ ҲТ УЧИРУВИЛАР ЖАМИ-НИЯТИ.

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИҲОҚ ИШЛАБ ЧИ-ҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛА-МА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҚОРХОНАСИ.

Тошхур бройлер паррандачилиги фабрикаси маъмурияти шуни маълум қилдики,

Андижон вилояти Қўрғонтепа ноҳияси Кенгаш ижроия қўмитасининг 1990 йил 24 ноябрдаги 216/17 расами қарорига асосан ушбу фабриканинг номи

Андижон вилояти Қўрғонтепа ноҳияси ХОНОБОД БРОЙЛЕР ПАРРАНДАЧИЛИК ФАБРИКАСИ деб

ЎЗГАРТИРИЛДИ

Маълумотлар олиш учун Андижон вилояти, Қўрғонтепа ноҳияси, Хонобод қишлоғида жойлашган паррандачилик фабрикасига мурожаат қилинсин.

Телефон: 42-8-15.

ССЖИ Алоқа вазирлиги ТОШКЕНТ

ЭЛЕКТРОТЕХНИКА АЛОҚА ОЛИИ

БИЛИМҲОҲИ

қуйидаги кафедралар бўйича

профессор-ўқитувчилар тартибидан

БҲШ ЛАВОЗИМЛАРГА ТАНЛОВ

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

физика доценти; Снсий иқтисод ассистенти;

тиллар мудири (Ўзбек ва рус тиллари секциялари бўйича).

Танлов муддати — 16 январгача.

Хужжатлар қуйидаги маънада ювналинган: 700084, Тошкент шаҳри, Е-84, Энгельс кўчаси, 108-уй.

Ўзбекистон ССЖ автомото-транспорт жамоаси «Ўзбекистон» (Узбекистон) лойиҳалаш институти директори Т. А. Азимбоевга онаси

Ўзбекистон ССЖ автомото-транспорт жамоаси «Ўзбекистон» (Узбекистон) лойиҳалаш институти директори Т. А. Азимбоевга онаси

Ўзбекистон ССЖ автомото-транспорт жамоаси «Ўзбекистон» (Узбекистон) лойиҳалаш институти директори Т. А. Азимбоевга онаси

Ўзбекистон ССЖ автомото-транспорт жамоаси «Ўзбекистон» (Узбекистон) лойиҳалаш институти директори Т. А. Азимбоевга онаси

Ўзбекистон ССЖ автомото-транспорт жамоаси «Ўзбекистон» (Узбекистон) лойиҳалаш институти директори Т. А. Азимбоевга онаси

Ўзбекистон ССЖ автомото-транспорт жамоаси «Ўзбекистон» (Узбекистон) лойиҳалаш институти директори Т. А. Азимбоевга онаси

Ўзбекистон ССЖ автомото-транспорт жамоаси «Ўзбекистон» (Узбекистон) лойиҳалаш институти директори Т. А. Азимбоевга онаси

Ўзбекистон ССЖ автомото-транспорт жамоаси «Ўзбекистон» (Узбекистон) лойиҳалаш институти директори Т. А. Азимбоевга онаси

Ўзбекистон ССЖ автомото-транспорт жамоаси «Ўзбекистон» (Узбекистон) лойиҳалаш институти директори Т. А. Азимбоевга онаси

Ўзбекистон ССЖ автомото-транспорт жамоаси «Ўзбекистон» (Узбекистон) лойиҳалаш институти директори Т. А. Азимбоевга онаси

Ўзбекистон ССЖ автомото-транспорт жамоаси «Ўзбекистон» (Узбекистон) лойиҳалаш институти директори Т. А. Азимбоевга онаси

Ўзбекистон ССЖ автомото-транспорт жамоаси «Ўзбекистон» (Узбекистон) лойиҳалаш институти директори Т. А. Азимбоевга онаси

ДАВЛАТ ХАВФСИЗЛИГИ МУҲОФАЗАСИДА

Айни кунларда жумхурият чеккалари ўзлариники касб байрамларини — Давлат хавфсизлиги органлари ташкил этилганлигининг 73 йиллиги, Ўзбекистон ССЖ Давлат хавфсизлиги органлари фаолият кўрсата бошлаганининг 66 йиллигини нишонламоқдалар. Ана шу йўналишда иш олиб бораётган совет разведкасининг ташкил этилганлиги ҳам 70 йил тўлди. «Совет Ўзбекистон» муҳбири шу муносабат билан жумхурият Давлат хавфсизлиги қўмитаси раисининг ўринбосари Ҳўлом Мирзаалимов Аллега мурожаат қилиб, бир неча саволга жавоб беришни илтимос қилди:

Маълумки, кейинги пайтда жамиятимизда Давлат хавфсизлиги қўмитасининг давлатимиз тикланиши ва ривожланиши жараёнидаги фаолияти, роли ва ўрни ҳақида баҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Адолат юзасидан айтиш кераки, бундай мунозараларнинг фақат бутун ёки кеча бошланган эмас, у бундан етмиш йиллар олдин бошланган бўлиб, ҳозир янги раҳс ва мунозаралар қизғин давом этмоқда. Шу ҳақда нима дейсиз?

— Давлат хавфсизлиги қўмитаси омма билан алоқаи кучайтириш, ўз фаолияти ошқориқларини таъминлаш йўлида қандай тадбирларни амалга оширмоқда?

— Сегизга бўлсангиз, қўмитамизнинг матбуот гуруҳи ҳодимлари кўпайди. Чеккаларнинг қийинчилиги ишлари ҳақида материаллар матбуот саҳифалари, радио ва телевидение эшитиришлари ва кўрсатувларида тез-тез ўрин олмоқда. Бутуниттифоқ органларидаги каби Ўзбекистон Давлат хавфсизлиги қўмитасида ҳам жамоатчилик билан алоқа маркази ишлаб турибди.

Омма билан ошқора мулоқот бор ҳақиқатини рўй-рош айтиш асосигагина қурилиши мумкин. Шу мақсадда хавфсизлик органларининг ўтмиш фаолияти ҳақида ҳужжатхона материалларини бериб боришни режалаштиривангиз. Ана шунда жумхуриятимиз жамоатчилиги бе-соти ҳужжатлар асосида мустақил муношада юритиш, чеккаларнинг иқтисодий ҳа-лаларини ҳимоя қилишдаги фаолияти, иш миқёслари билан қуввурот таъминоти имкониятига эга бўлишлар.

Хавфсизлик органлари ҳо-зи ушунга жиниқотилиш ва бошқа айрим-айрим қонуний ҳатти-ҳаракатларга қарши курашда янада фаолроқ қат-намоқда. Бу ишнинг қандай бораётганини, эришилган натижалар ҳақида барча ма-мбурот органлари билан ҳам-корлик қилаверамиз.

— Гоҳо халқроқ вази-ятини юмшаганлигини нисол келтириб, хавфсизлик орган-ларига гўё эҳтиёт қолмаёт-ганлигини ёки қамайганлиги

ҳақида фикр айтадиганлар ҳам топилиб қоляпти.

— Бундан 50 йил илгари бўлгани каби ҳозир ҳам мамлакатимиз, шунингдек, Ўрта Осиё жумхуриятлари, хусусан Ўзбекистонга қарши ма-мбуротлар билан қўпо-рувчилик ҳаракати олиб-боришга интилаётган кучлар бор. Америка Қўшма Штат-лари Марказий разведка бошқармасининг сўнгги қў-лавларида бирда қайта қу-риш жараёнида бевосита қатнашмасдан туриб, ай-рим снсий вазиятлардан ўз манфаати йўлида фойда-ланиш, ҳар бир ижтимоий норозиликка унинг туб саба-би бошқача бўлган ҳоллар-да ҳам миллийлик ва мил-латчилик руҳини бериш, охи-р оқибатда қарама-қаршили-клар, қуролиш тўқнашувлар билан ниҳоялинишга да-ъват этиш кузатилади.

Кейинги вақтда экстре-мистлар Афғонистонда Со-вет Ўрта Осиё жумхурият-лари коммунистлар босиб ол-ган музоламалар ҳудуди деб қўрсатилган жуғрофий хари-та тарқата бошлади. Шун-ининг чегараларга қўла қу-рол билан ҳужум қилиб, ўз-эр-бирдорларни бўлган му-сулмонларни овоз қилишга даъват этишлар ҳам бўлиб-турибди. Бундай ҳатти-ҳа-ракатлар юз берди ҳам. Ма-салан, ўтган йил 11 август-дан 12 августга ўтар ке-часи Амударё қирғоғида чегара қўшиқлари жангчилари че-гарани босиб ўтган қуроли қу-рулға қарши жангга кир-ди. Қуроли чегарабузарлар-дан бир нечаси отиб ташлан-ди. Ўтган йил 11 август-дан 12 августга ўтар ке-часи Амударё қирғоғида чегара қўшиқлари жангчилари че-гарани босиб ўтган қуроли қу-рулға қарши жангга кир-ди. Қуроли чегарабузарлар-дан бир нечаси отиб ташлан-ди. Ўтган йил 11 август-дан 12 августга ўтар ке-часи Амударё қирғоғида чегара қўшиқлари жангчилари че-гарани босиб ўтган қуроли қу-рулға қарши жангга кир-ди. Қуроли чегарабузарлар-дан бир нечаси отиб ташлан-ди. Ўтган йил 11 август-дан 12 августга ўтар ке-часи Амударё қирғоғида чегара қўшиқлари жангчилари че-гарани босиб ўтган қуроли қу-рулға қарши жангга кир-ди. Қуроли чегарабузарлар-дан бир нечаси отиб ташлан-ди. Ўтган йил 11 август-дан 12 августга ўтар ке-часи Амударё қирғоғида чегара қўшиқлари жангчилари че-гарани босиб ўтган қуроли қу-рулға қарши жангга